

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Appendix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

violentiā trahantur. Certè quæ in Synodo Nicænâ II. ex ejus Epistolis adducuntur, si rectè explicare poterit Halloix, eadem planè facilitate Arium quoque Catholicum venditabit, ac Nicænos Patres injustos Judices publicabit. Quòd verò Eusebius Symbolum Nicænum subscripsit, nullam eidem defensionem parat, nam hoc gravi doctissimi Patris Sancti Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani testimonio convincuntur, qui cum Halloix Casareensem Arianum indè excusant: *Eusebius*, ait, *fuit Ariana insana Princeps, & plura, & peiora, quam omnes Ariani, in filium Dei, & D.N. Jesum Christum, & Deum contumeliosè, & impiè protulit &c.* Qui autem impium ejus dogma amplexi sunt, & ajunt penituisse eum, & à Synodo susceptum esse, sciant falsum esse, siquidem post aliquot annos, cum nonnulli ex simplicioribus eum in Ecclesiâ commemorarent, coacta est Synodus Alexandria, & istis quidem pœnas constituit, memoriam verò ejus ex Ecclesiâ deleverunt, & tanquam ab hac Sanctâ Synodo ejecto nequaquam in Ecclesiâ memoria ejus habetur. Contrâ Icoñomachos cap. 2. In eandem sententiam in Synodo septimâ act. 6. Epiphanius hæc de Eusebio pronuntiavit: *Labris illum dicimus veritatem coluisse, cor-*

de autem longè ab eâ abfuisse, quemadmodum & omnes Epistolæ illius, & commentaria ostendunt. Postea: *Verum pro illis Epistolis suis nusquam apologiam conscripsit, mansit enim Ethiops non commutans cutem suam.* Qui ergo hunc Ethiopem lavare conantur, non modò operæ, verum etiam & famæ jacturam faciunt, insignem hæresis professorem adversus Patrum Synodos excusando. Hinc constat, Halloix Origenis advocatum totâ causâ cadere, dum damnatos à Synodis præpostero prorsus consilio defendere pertentat. Haud tamen necesse fuit, nos in illo refellendo tantum operæ, ac laboris impendere, nam olim à Sancto Gelasio Papa Hieronymo contrâ Rufinum causâ adjudicata fuit hac planè sententiâ irrevocabili: *Quoniam Beatus Hieronymus eum, scilicet Rufinum, in aliquibus de arbitrii libertate notavit, illa sentimus, quæ prædictum Beatum Hieronymum sentire cognoscimus, & non solum de Rufino, sed etiam de diversis, quos vir sæpius memoratus zelo Dei, & fidei religione reprehendit.* Item: *Origenis nonnulla opuscula, quæ vir beatissimus Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus, reliqua autem omnia cum auctore suo dicimus esse renuenda.* Hæc ille.

A P P E N D I X.

Juliani Pelagiani Laudatores, Cassiani & Fausti Semipelagianorum defensores confutantur.

HUc usque Origenis, ac Theodori Mopsuesteni Apologum confutavimus; nostra enim intererat in id operis diligenter incumbere, qui Pelagianos, quos inter utrumque & primo quidem loco fuisse certum est, ab Augustino plenè convinctos, & ab Ecclesiâ Orthodoxâ ritè damnatos justo volumine ostendimus. Monet verò hoc loco idem studium, quod Augustiniana doctrinæ, ac Romanæ in primis Ecclesiæ debemus, ut nescio quos stultissimos Juliani Pelagiani defensores, itemque quosdam Cassiani, ac Fausti Rejenfis, quos unâ cum Juliano inter reprobatos à Romanâ Sede Scriptores Sanctus Gelasius Papa in Synodo recensuit, importunos, ut mitius loquamur, laudatores, seu propugnatores rejiciamus, quod ubi feliciter (neque enim magnæ difficultatis res est) præstabimus, Pelagianæ Sectæ quocunque patrocinio, ac laude nudatæ deformitas apparebit.

C A P U T I.

Probatur Sanctum Augustinum satisfecisse argumentis Juliani. Sex libri contrâ eundem Julianum recens inventi Sancto Augustino auctori à Synodis attributi. Egregium de isdem Marii Mercatoris testimonium.

Hæresis Pelagiana sacris Vaticani securibus percussa, ac Imperatorum editis confixa vix spiritum trahebat, cum Julianus Eclanensis Episcopus Pelagio, ac Cœlestio sæctæ Magistris tot circumquaque strepitibus fulminibus territis, ac latitantibus juvenili arrogantia desperatam causam suscipiens contrâ Augustinum in aciem prodit, ac diuturniori certamine Sanctum Doctorem exercuit, eo sanè

eventu, ut omnium sapientum consensu penès Augustinum integra victoria steterit. Erupit tamen nudius tertius nescio quis Aristarchus, qui ingenti temeritate, imò stultitiâ è victoris manu palmam eripere, devictique hæresiarchæ caput eadem coronare pertentavit vociferatus, Augustinum in Julianano bello inferiores partes tulisse. Impudentissimi Syrophantæ voces Ecclesiastici exercitûs Imperatori adèd injurias probi quique execrati sunt. Doctissimus P. Magister Joannes Rivius Belga Augustinianus ignavissimi Zoili deliria eruditissimè exposuit lib. 4. de Vitâ Augustini cap. 10. Anno 1650. die 28. Martii Vallisoleti in Hispaniâ sacri fidei Censores vigintiduas propositiones suppresso auctorum nomine damnarunt, quippè quæ erant, ut ajunt, *nimum injuriosæ Sanctitati, pietati, & doctrinæ unius Columnæ Ecclesiæ Catholicæ, qualis est gloriosus Pater*

Augustinus.

Augustinus. Edictum typis excusum per universam Europam publicatum est. Porro eas inter theses hæc tres recensebantur.

9. *Augustinum Juliani argumentis non satisfecisse.*
10. *Si triumphus Ecclesie de Pelagianis niterentur posterioribus Augustini scriptis, immeritò de illis Ecclesia triumphasset.*

11. *Volentes sustinere partes Juliani non posse Augustini rationibus convinci.*

Quinam isti homines fuerint, nec scio, nec inquirò; certè eos novit Sacra Facultas Theologorum Lovanienfium, quæ eadem contumeliosas propositiones proscripsit. Hoc tamen mihi planè compertum est, Joannem Adamum nihilo meliùs esse locutum. Etenim ubi innominati illi dixerunt, volentes sustinere partes Juliani non posse Augustini rationibus convinci, Adamus hæc scripsit: *Contendimus ipsius Augustini arma omni ex parte inexpugnabilia non esse, sint licet illustria. Neque eum in sententiarum suarum, & fundamentorum, quibus eas confirmat, delectu adeo felicem esse (ut demonstrabo, si mihi illud injunctum fuerit) quin mentibus nostris plenissimam ipsius doctrinam non consentiendi, imò oppositam partem tuendi libertatem relinquat.* Lib. 3. sui Calvinii destructi cap. 3. pag. 581. Igitur si aded debiles Augustini rationes sunt, Juliano non multum negotii facesserunt, facilèque subtilissimi vir ingenii illas vel elusit, vel elisit. Addunt illi, Augustinum argumentis Juliani non satisfecisse. At Adamus hæc insuper in Augustini commendationem scripsit: *Sapissimè Sanctus Augustinus falsus est, difficultates aut à se ipso, aut ab adversariis factas in hac materia datas abs se responsiones excedere, mentemque suam magis objectionibus vexari, quam solutionibus acquiescere.* Ibidem cap. 6. pag. 611. Itaque si qua viro fides, objectiones Pelagianorum, quibus omnibus sese Julianus anteponebat ex fine lib. 2. contra eundem, excefferunt responsiones Sancti Augustini, quod perindè est, ac Augustinum non satisfecisse argumentis Juliani, totà sanè causà cecidisset Augustinus, si apud istos Judices debilibus aded argumentis innixus cum Juliano litigasset.

Hic Julianus Dialecticis, ac Philosophicis disciplinis excultus ceteris Pelagianis pro hæresi defendendâ operosius laboravit. Profanâ literaturâ tumidus irridebat Sanctorum Patrum Synodos, quod illi nescirent, *juxta categorias Aristotelis* de dogmatibus judicare; ausus Augustinum ipsum Philosophum sapientissimum ignominie causâ *Philosophastrum, Aristotelem Penum, physicum novum* nuncupare. Augustinus initio statim lib. 1. contra Julianum cap. 1. hæretici ratiocinationes *elaborata argumenta* dixit, affirmans etiam in fine lib. 2. eundem ad pugnam descendere *rationis tubâ inflatâ.* Ubi etiam Sanctus Doctor victoriam inani sibi plausu canentem Pelagianum irridet: *Quid est, inquit, quod exultas, & mihi quasi victor insultas, tanquam non invenirem, quid facerem, quod confugerem, si Judicium premever potestate, si in medio eruditorum consisterem tecum?* Julianus certè gloriabatur, Augustinum suis argumentis nullam satis aptam responsionem reponere: *Ita enim, inquit ibidem Sanctus Pater, tibi ponis ante oculos nostrum in disputatione certamen, & te argumentante, me quid respondeam non habentem fingis, ut placeat.* Cùm Augustinus probè intelligeret, cum quo sibi heretico luctandum foret, omnes vires collegit. Hinc libros priores contra eundem modestissimus alio qui vir vocat tantum, tamque elaboratum opus lib. 2. Retract. cap. 62. Ibi verò omnium hostilium

argumentorum machinas fregit. Audiatur lib. 3. cap. 1. *Ne longum faciam, non omnia verba tua ponam, sed si Dominus adjuverit, tuarum velut acutarum argumentationum nihil non solutum, destructumque dimittam.* Itemque lib. 1. in fine adversarii argumenta deprimit, nec pili quidem facit: *Vitreas, inquit, argutias tuas, & fragilia, quibus tibi multum videris acutus, & nitidus, argumenta confringam.* Sanè Sanctus Doctor omnibus Juliani argumentis se plenè satisfecisse professus est; ita enim in libri ultimi epilogo scripsit: *Ad omnia me tibi respondiisse Juliane, & omnia refelliisse &c. puto quod perspicias, si pernicax non sis.* Cùm verò Julianus lib. 1. Oper. Imp. cap. 15. dixisset: *Nihil itaque ibi de omnibus Augustini argumentis, & propositionibus inexplosum remansit:* Sanctus Pater respondit: *Hoc quidem dicis, sed tu dicis, qui autem legit, & intelligit, si non Pelagianus est, hoc non dicit.* Sed sibi in suâ causâ favens sit Judex Augustinus, ad alios provocho.

Cùm duæ Juliani literæ Bonifacio Summo Pontifici traditæ essent, quarum unam Romam, alteram Thesalonicam miserat, ut Latinis, ac Græcis aurbus Pelagianismum ingereret, Pontifex eadem ad Augustinum refellendas transmissit, de quo Sanctus Prosper in libro contra Collatorem cap. 42. hæc scribit: *Sanctæ mem. Bonifacius Papa cum esset doctissimus, adversus libros tamen Pelagianorum Beati Augustini Episcopi responsa posebat.* Unum Augustinum fuerent Juliano Apostolica Sedes opposuit, aded illius ingenium, doctrinæ veritatem, argumentorum robur perspectum habuit. Quare si Augustinus Juliani argumentis non satisfecit, neque suis eundem rationibus convicit, Ecclesia ipsa in Augustino victa fuit, quod impium est cogitare. Vetustioris sanè Ecclesie judicio, antequam novi censores, & Aristarchi emergerent, Augustinus Pelagianorum, ac præcipuè Juliani argumentis satisfecit. Sanctus Prosper hæc olim scribebat ad Augustinum: *Quicquid etiam in libris contra Julianum ab ipso sub hac questione objectum potentissimè debellasti &c.* Marius Mercator in libro contra Julianum ait: *Sanctus autem sepe dictus Episcopus Augustinus & suis libris quatuor illius priores evertit; octo quoque posteriores singulis responsionibus suis ad singula capitula subiectis. Ac sic vanos ejus, ac plumbeos pugiones malleo Catholica veritatis obtudit, imò confregit.* Hic Mercator anno 429. oblato Theodosio juniore libello supplici contra eundem Julianum, ac collegas auctor fuit, ut iidem Constantinopoli egerentur, ut narravimus lib. 2. Hist. Pelag. cap. 6. Sanctus Prudentius Episcopus Tricassinus in Epistolâ ad Venilonem Episcopum Senonenfem ait: *Pelagianis cum à Patribus, præcipuèque beatissimo Augustino competentissimè, abundantissimèque responsum fuerit &c.* Beda in præfat. ad Cant. de Juliano, & Augustini conflictu ita sensit: *Julianus homo ut Retor peritissimus ita gratiæ Dei post Pelagium impugnator acerrimus, ut apertius scripta ejus, quibus contra strenuissimum ejusdem Gratiæ propugnatorem Augustinum insanivit, ostendunt.* Sanctus Gelafius Papa in Epistolâ ad Honorium Dalmatie Episcopum Pelagianos ita convictos fuisse scribit, ut nihil ulterius contra ipsos à quopiam novi sperandum superfit: *O si studerent, inquit, adversus eos Majorum nostrorum libros, responsaque cognoscere, illis modis omnibus cerneretur, nihil esse prorsus, quod ab istis non fuerit ventilatum, & ab illis magnificè veritate contritum, sicque de cunctis eorum nequitis refutandis fideles quoque viderentur instructi, ut nihil amplius quaereretur.* Sanctus Prosper hanc

hanc veterem Augustino è Semipelagianis importatam calumniam, quòd Pelagianorum argumentis non satisfecerit, non uno loco irrisit: *Cur de his armis, inquit, contrà Collatorem in fine præfationis, quibus communis fides est defensata causantur? Cur bellum confectum retractant, ac munitiones securæ dudum pacis infirmant? An victores displicent, & victi placent? Et in carmine contrà Ingratos cap. 2. de Conciliis Africanis, quorum ibidem Augustinus Ingenium dicitur, hæc canit:*

*Nec sola est illic Synodorum exerta potestas,
Ceu quos non possent ratione epincere nostri,
Vi premerent; discussæ artes, virusque relictum est
Hæretici sensus, nullumque omnino relictum,*

Docta fides, quod non dissolveret, argumentum.

Julianus quidè post hæc Synodos scripsit, sed in promovendâ hæresi magistris nequaquam felicior fuit. Diù ille quidè vixit post editos priores sex contrà ipsum ab Augustino libros, at cùm se penitè victum cerneret, nullam unquam responsionem reposuit, qui ingentes sanè gratias agit, saltem debet, vel apud inferos iis Recentioribus, qui ipsum Augustino prætulere. Utinam parum solida Africani nostri Doctoris argumenta indigitassent, profectò invicta illa ostendissemus, unius saltem exemplo accusationem probare debebant; sed præstandæ forsitan Pelagianis advocacionis religione tacti, manum de tabulâ amoverunt. Certè Augustiniano excellentius ingenium istis natura dedit, quippè qui ea argumenta, quæ Hipponensi invicta visa sunt, nullo negotio dissolvunt. Adamus contendit, *arma Augustini inexpugnabilia non esse.* Quare si obtusa erant Africana tela, depromendâ è novâ pharetrâ sagittæ fuerant, queis Pelagiana hæresis configeretur, ne hæretici se potestate oppressos, non verò ratione convictos fuisse publicarent.

Venio jam ad alteram adversariorum calumniam: *Si triumphi, inquit, Ecclesie de Pelagianis niterentur posterioribus Augustini scriptis, immeritò de illis Ecclesia triumphasset.* Exesum rubigine, penitusque obtusum telum est, Semipelagianorum olim arcubus excussum. Massilienses à Coelestino laudes ob priora scripta Augustino delatas fuisse contendebant apud Sanctum Prosperum in fine libri contrà Collatorem dicentes, *istam in Sanctum Augustinum laudationem pro anteriorum scriptorum meritis fuisse collatam.* Neque enim posteriora Sancti Doctoris volumina æquali in pretio apud eisdem erant, contrà quos ibi plures Sanctus Prosper invehitur. Posteriora Sancti Patris pro divinâ gratiâ defendendâ volumina sunt libri de Prædestinatione Sanctorum, & de Dono perseverantiæ, omnium verò postrema sex illa operis imperfecti contrà Julianum. Illi duo priores libri contrà Semipelagianos ad Prosperum, & Hilarium scripti Sancti Hormisdæ Papæ judicio approbati sunt; etenim in Epistolâ ad Possessorem scribit: *De arbitrio tamen libero, & gratiâ Dei, quid Romana, hoc est Catholica sequatur, & servet Ecclesia, licet in variis libris Beati Augustini, & maxime ad Hilarium, & Prosperum abundè possit agnosci &c.* Sex verò ultimos contrà Julianum imperfecti Operis libros passim Sanctus Agatho, ac Patres Synodi VI. ut ostendemus, laudarunt. Illos attentiori studio Sanctus Doctor elucubravit, graviore enim Episcopatus onere in Eradii humeros deposito, suorum librorum retractationi se totum dederat. Etenim cùm acceptis ab Alipio novis Juliani libris, eisdem refellendis totus incubisset, penè ab incæpto Retractationum opere

revocatus fuit. Scribit S. Doctor ad Quod-vultdeum de his Juliani libris: *Nam me & ab eo, quod habebam in manibus, averterunt. Hoc autem est, ubi respondeo libris Juliani, quos octo edidit post illos quatuor, quibus antè respondi.* Cùm verò Augustinus nollet alterutrum opus omittere, ita utrique operam dedit, ut uni diebus, alteri noctibus vacaret. Sapiunt igitur lucernam sex ista postrema contrà Julianum volumina, quibus magnus Vir ferocientem adversarium veluti ultimo ictu confecit. In his noster Cygnus suo funeri proximus dulciùs occinuit, cujus suavissimo cantui invidentium solummodò corvorum sit, stridula crocitantione interestrepere. Fateor, in hoc opere Sanctum Doctorem breviores quandoque responsiones Juliani argumentis reponere; id fecit, eò quòd antè de iisdem rebus in prioribus sex contrà eundem Julianum exaratis voluminibus copiosius disseruerat. Hinc est, quòd sæpè adversarium ad eisdem remittit, ne actum agere videatur. Lib. 4. cap. 26. ait: *Huic libro tuo secundo satis respondi quarto meo.* Item cap. 167. *Respondi tibi libro meo sexto.* Lege lib. 2. cap. 25. 37. & passim alibi.

Nonnulli tamen Recentiores in eam sententiam abiere, ut hosce sex operis imperfecti libros ab Augustinianâ Bibliothecâ relegatos in apocryphorum sentinam projicerent, quorum judicium hic nobis castigandum est. Duo priores libri à V. C. Claudio Menardio Andium Proprætorè in Galliis inventi in lucem primum editi sunt, iidemque postè iterum in Belgio correctiores impressi curâ, ac studio insignis Theologi, nec non Professoris Lovaniensis Michaelis Paludani Augustiniani. Cùm verò quidam in iisdem libris suas opiniones, in quas conceptis verbis juraverant, suffocari prorsùs animadvertissent, illorum fidem in dubium vocare cœperunt. Doctorem locupletissimum Joannem Rivium lib. 4. de Vitâ Augustini cap. 10. hæc ipsa scribentem: *Verum quidè est, duos hosce posteriores contrà Julianum operis libros in dubium ab iis vocari, qui novâ suorum Doctorum opinione delectati veterem deseruerunt, & scriptis suis persecuti sunt.* At divinâ providentiâ factum est, ut nuper Hieronymus Vignierus Congregationis Oratorii Sacerdos quatuor insuper alios ejusdem operis libros in Clarevallensi Sancti Bernardi Bibliothecâ repertos in lucem emitteret, atque Augustinianam scholam novis suppetiis eximio, atque immortalis prorsùs beneficio solidaret. Vir doctissimus singulari diligentia congesti Lupi Abbatis, Bedæ, & Prosperi testimonia ex his postremis Sancti Augustini contrà Julianum libris deprompta, quibus egregiè eadem volumina suo Auctori deputantur. Joseph Maria Suaresius ob multiplicem eruditionem literatis omnibus commendatus anno proxime elapso Romæ dissertationem edidit, in quâ omni exceptione majoribus testimoniis sex illos libros posteriores contrà Julianum ab Augustino scriptos fuisse convicit. Viderat ista olim amicus, ac Concellita Christianus Lupus Doctor Lovaniensis, qui cùm anno 1657. Romæ in nostrâ Angelicâ Bibliothecâ Sextam Synodum evolveret, atque in testimoniâ ex libro quinto contrà Julianum ab Agathone Papâ laudata incidisset, monuit me de proximo nescio quas chartas lectitantem, ut dicta testimonia in libro quinto operis imperfecti quærerem. Morem è vestigio gessi, atque ex hoc posteriori opere contrà Julianum verba illa Augustiniana excerpta deprehendi, quod primus omnium idem Lupus in notis ad eandem Synodum cap. 6. publicavit. Agatho Pontifex

in Epistolâ Synodicâ ad Imperatores, quæ recitata est act. 4. Synodi VI. sex Sancti Augustini sententias ex libro 5. Operis Imperfecti contra Julianum laudatis ait: *Veritatis prudentissimus prædicator beatus Augustinus in quinto volumine disputationis adversus Julianum Pelagianismam quid sit voluntas, his definit verbis: Motus animi quid est nisi motus nature &c.* Hoc testimonium legitur lib. 5. cap. 40. alterum ibidem adductum cap. 53. Tertium cap. 42. Quartum cap. 56. Quintum cap. 60. Sextum denique cap. 56. Rursus act. 8. repetitum fuit testimonium Augustini ex eodem lib. 5. à Theophane Abbate. Cùm in eâ Synodo VI. act. 10. testimonia Patrum ab Agathone in Synodicâ adducta ad fidem codicum, qui in Constantinopolitanâ Patriarchali Bibliothecâ servabantur, examinarentur, hæc ibidem recitantur: *Item relectum est ex eodem codice testimonium Sancti Augustini Episcopi Hipponensis ex libro 5. contra Julianum Pelagianismam continens ita: Motus animi quid est, nisi motus nature &c. Quod testimonium similiter collatum est ad librum latinis literis scriptum interpretante Constantino Deo amabili Presbytero, & defensore sanctissime hujus magnæ Ecclesiæ, & latino Grammatico; & constitit. Itaque non modò Latina, verùm etiam Græca Ecclesiâ laudatos operis imperfecti libros contra Julianum Augustino tanquam legitimo eorundem auctori adscripsit, atque in suis bibliothecis servavit, quò eisdem instructa hæreticorum omnium conatibus obviam iret. Monet autem doctissimus Suaresius, eisdem Sancti Doctoris libros laudatos fuisse in Synodo Lateranensi à Sancto Martino Papâ anno 649. celebratâ, cui quinque suprâ centum Episcopi interfuerunt. Etenim Maximus Metropolitâ Aquilejensis collat. 5. dixit: *Sed & Sanctus Augustinus in quinto libro contra Julianum Pelagianismam similiter ait: Nunquid, Juliane, quando Angelus, aut homo aliquid vult, non natura eorum aliquid vult? &c.* Et statim alterum ex eodem volumine testimonium producit. Hæc eò libentius recensui, ut palam fieret, eisdem Sancti Patris libros in nostrâ hujus Venetæ provincie bibliothecis antiquitus extitisse, quando eisdem noster Metropolitâ laudavit.*

His tamen omnium antiquissimum, ac luculentissimum testem addam Marium Mercatorem Sancti Augustini & viventis amicum, ac demortui adversus Julianum strenuissimum defensorem, de quo plura diximus lib. 1. Hist. Pelag. cap. 9. & lib. 2. cap. 6. Extat in Vaticanâ Bibliothecâ ut ibidem notavimus, Commentorium ejusdem MS. Num. 234. inter codices Palatinos, quo plura à Juliano Pelagiano in octo libris contra Augustinum asserta confutat. Ibi verò fragmenta ex hæretici volumina exscripta eadem omnino sunt cum iis, quæ in libris operis imperfecti leguntur. Pag. 4. memorati codicis adducit ex lib. 1. cap. 112. hæc Juliani verba: *Sed currunt ad eum, qui clamat &c.* In editis illa leguntur cap. CXI. Ibidem ex lib. 2. cap. 17. hæc verba recitat: *Verùm imbecillum avaro opinionis patrocinium &c.* Habentur autem illa ipsa in eodem libro cap. 16. Pag. 5. ibidem ex eodem capite hæc Juliani dicta memorat: *Ostensum est ergo nihil posse per scripturas sanctas probari &c.* Quæ pariter in editis voluminibus recitantur. Rursus ex eodem lib. 2. cap. 58. hæc producit: *Aut si forte, quoniam aliter dogma tuum stare non potest &c.* Quæ cum editis eodem prorsus loco concinunt. Alias etiam ejusdem hæretici sententias recenset, quæ in imperfecto Sancti Augustini opere eisdem verbis leguntur. Methodum verò illorum librorum ex Hæ-

retici argumentis, & statim appositis Augustini responsionibus constari, idem testatur scribens: *Sanctus autem sæpè dictus Augustinus & suis libris quatuor illius priores evertit: octo quoque posteriores singulis responsionibus suis ad singula capitula sublectis.* Ut planè constet laudatum volumen non esse supposititium, sed magni Hipponensis Doctoris manu conscriptum. Quare cùm Romani Pontifices, cùm Occumenicæ Synodi, cùm antiquiores etiam Scriptores sex memoratos contra Julianum libros veluti germanatâ Augustini prolem agnoverint, ac probarint, nostrum est, qui Catholicò nomine gloriamur, eosdem inter Augustinianæ Bibliothecæ volumina reponere, & veluti postremam Ecclesiæ ab Augustino traditam hæreditatem religiosius colere, ac venerari. Hic tamen notandum est, codicem Operis Imperfecti à Vignierio editum pluribus mendis scaterere. Certè lib. 5. num. 53. ita legitur: *Nonnè cùm Angelus, vel homo aliquid vult, natura aliquid vult? Et Angelus, & homo natura sunt. Quis hoc dixerit? Si ergo natura sunt Angelus, & homo, profectò natura vult, quando canque vult Angelus &c.* Verùm apud Maximura Aquilejensem ita habetur: *Nunquid, Juliane, quando Angelus, aut homo aliquid vult, non natura eorum aliquid vult? Angelus, & homo natura non sunt? Quis hoc dicitur est, quia non sunt? Si ergo natura sunt Angelus, & homo, certum est, quia natura vult, quando Angelus vult &c.* Rursus ibidem legit Vignierius: *Veritas autem dicit, quandiu est voluntas ulla, natura non potest separari.* At Sanctus Agatho ita recitat: *Quandiu est voluntas ulla, à natura non potest separari.* Sed de his hæctenus. Etenim speramus, doctissimos Patres Sancti Germani à Pratis in novâ operum Augustinensium editione, quam Parisiis singulari studio, atque labore moluntur, memoratos Sancti Doctoris libros nitidiores emissuros. Gratias interim plurimas sapientissimi, atque eruditissimi Antilitis Suaresii industriae debemus, & ego quidem quàm maximas ago, quòd è Græcis codicibus Augustiniana illa testimonia omnium primus Republicæ Christianæ exhibens insulsam quorundam hæsitacionem, quæ eosdem remorabatur, ne tam insigne, ac præclarum opus Augustino auctori deputarent, penitus proffigavit, atque eximiam animi devotionem erga Magnum Ecclesiæ Doctorem ostendit. Idem autem in dissertatione priori scribit, se meditari exactiorem operum Sancti Augustini chronologiam. Ego quidem, quod ad libros contra Pelagianos editos pertinet, arbitror me id sedulò præstitisse. Quòd si in hoc mea me fallit opinio, idem opus diligentiori ille curâ retinetet, nostramque Chronologiam non limâ poliat, sed ad incudem rarâ, ac singulari, quâ pollet eruditione, reformet.

CAPUT II.

Cassianus à Semipelagianismo infeliciter à nonnullis vindicatus. Massilienses Semipelagiani à quibusdam injustè excusati.

Nonnulli, quæ Sancti Augustini doctrina contra Pelagianos tradita plenè non probabatur, mediâ veluti viâ incidentes Semipelagianismum condidere. Horum Princeps fuit Cassianus Massiliensis cœnobii Abbas, & Presbyter, qui collatione XIII., ut ait Sanctus Prosper, *ad instrumentum inimicorum gratiæ Dei studuit talem proferre doctrinam.* Hinc factum est, ut Sanctus Gelasius Papa in Romanâ Synodo

do ob prava de divinâ gratiâ dogmata in illius Scriptoris opusculis contenta eisdem libros omni prorsus auctoritate exutos inter apocryphorum quicquid proiecerit. Contrâ Cassiani librum Prosper singulari veluti certamine dimicavit in opere, quod contrâ Collatorem inscripsit, illius verò, ac cancellitarum, seu sectatorum mores, ingenium, consilia, insidiasque egregiè suis coloribus in præfatione, ac peroratione ejus voluminis depinxit, de quibus lib. 2. Hist. Pelag. cap. 10. disseruimus. Cassiodorus lib. de divinis Instit. cap. 29. ait: *Qui Cassianus tamen de libero arbitrio à Beato Prospero jure culpatus est, unde monemus, ut in rebus talibus excedentem sub cautela legere debeatis.* Certè Synodus Arausicana II. Cassiani sententias contrariis editis dogmatibus penitus proscripsit, ut ad oculum mox ostendam. Hinc coram Clemente VIII. olim quæsitum fuit ex professo, ut ajuat: *An doctrina molina conveniret cum damnatis sententiis Cassiani.* At quæ in illis sessionibus dicta sunt, post Alexandri VII. decretum proferre minimè licet. Hoc certò constat, utramque litigantium factionem palam admisisse, damnatas esse ab Ecclesiâ Cassiani opiniones de gratiâ divinæ auxiliis, nec id à quopiam in dubium revocatum.

At antè paucos annos editus est liber inscriptus *Sæctus Joannes Cassianus illustratus* auctore Joanne Baptista Guesnajo Aquis, cujus quidè voluminis errores alibi castigavimus, hoc verò loco patentissimum ejusdem signum referendum venit. Scriptor ille lib. 1. cap. 52. narrat, ortam fuisse Massiliæ Semipelagianorum hæresim, quos nequissima sectæ Doctores ibidem ignominie causâ vocat. Addit Cassianum contrâ eosdem acerrimè invectum: *Cassianus ergo, inquit, cum perturbata videret omnia, & jam propè ad desperationem adducta, quod reliquum fuit, Catholico populo, profligatisque ab hæresi civitatibus cavendum putavit.* Item: *Eò formidolosius superbissimorum adversariorum conscientiam plenam spei maximæ precelebatur, atque affligebat.* Imò scribit Cassianum eâ in concertatione cum Prospero copias junxisse: *Denique, ait, ipsa vobora Ecclesiæ Gallicane Prosper, & Hilarius, quibus cum Massiliæ fuit Cassiano tum forte consilium, & militiâ communis.* At cap. 64. quo prius volumen terminat, agens de libris Cassiani, quos contrâ Nestorium edidit, hæc habet: *Cum verò hanc venenosam hæresim nuper, idest suo tempore emeris, eamque incerti nominis, sed certi erroris esse dicit Cassianus, manifestè designat, non Pelagianos, sed ipsorum reliquias, aut Semipelagianos, quos idcirco Pelagianos cineres appellat.* Nunc, inquit, quod paulò austerius dicere cœpimus, exequemur, ut omnes sciant in Pelagianis cineribus ignes quætere te, & novis sacrilegiorum flatibus favillas veteres excitare. *Quæ mihi videntur idoneæ conjecturæ ad probandum, spectasse in primis Cassianum in hac contrâ Nestorianos disputatione, in tantis tenebris erroris, & insectiæ Semipelagianorum præferre clarissimum lumen, ac bonæ ejus voluntatis etiam primæ exordia in nostræ justificationis exordio divinæ gratiæ auxiliis adscribere.* Hæc ille pag. 220.

Hic Scriptor, cum Cassianum sibi illustrandum proposuisset, simulque an imadverteret, quantum nitoris amitteret, si cum Semipelagianis censeretur, lepidam illam de eodem fabulam (cur enim alio nomine utar?) concinnavit. Etenim lib. 1. cap. 39. num. 39. ingenuè concesserat, quòd Pelagianismi suscipio Cassiano obiecta saluiferam illam in dies latius inclarescentem infuscavit lucem, ac nominis, quam neque captaret vir modestissimus, neque defenderet, ob-

curavit auctoritatem. Quò ergo hæc à Cassiano tenebras repelleret, non modò inter Semipelagianos illum militasse negavit, verum etiam contrâ Semipelagianos strenuè depugnasse pronuntiavit, & quod mirabile est, Prospero, Hilarioque secum fœdere junctis. Hoc sanè ultimum sinè risu legi non potest; nemo enim non ignorat, Sanctum Prosperum collato veluti pede cum Cassiano pro Divi Augustini doctrinâ singulari certamine conflixisse in eo opere, quod contrâ Collatorem inscripsit, quia Cassiani collationes Pelagianis erroribus infectas impugnabat. Ille sanè post prologum palam protestatur, se scribere contrâ librum, *cujus prænotatio est de Protectione Dei*, qui planè est titulus collationis XIII. Cassiani. In sequentibus verò pravas ejusdem opiniones de divinâ gratiâ ad verbum recitat, ac nervosè confutat, hæc in fine subjungens: *Sufficienter, ut arbitror demonstratum est, reprehenses Sancti Augustini, & vana obiectare, & recta impugnare, & prava defendere, peremptoriumque armis inestimum bellum moventes divinis, atque humanis constitutionibus rebellare.* Ergo teste Prospero Cassianus reprehensor Sancti Augustini & vana obiectat, & recta impugnavit, ac Pelagianorum armis bellum civile apud Massiliam inter Catholicos confavit. Et tamen, si superis placet, Prospero, & Cassiano contrâ Semipelagianos, Guesnajo auctore, fuit consilium, ac militiâ communis. Commilitones publicat, quos dicere debuerat Antagonistas. Quæ tamen si credis, jam alter quoque tibi persuadebit Davidem, ac Goliath in arenam ad certandum uti commilitones descendisse. Quod verò addit, Semipelagianos dici à Cassiano *Pelagianos cineres*, Scriptoris illius sensum se non percepisse vel saltem dissimulasse, demonstrat; eo enim infami vocabulo Nestorianos, qui ex Pelagianis prodire, significat. Undè & Prosper hæresim Pelagianam matrem, Nestorianam verò filiam lepidè appellavit, quas eodem etiam sepulchro tumularas inscripto epitaphio irrisit, ut diximus in lib. 2. Hist. Pelag. cap. 9. Video eundem opponere: *Cassianum in libris de Incarnatione adversus Pelagianum quemdam Antiochenum Episcopum disputasse sicut & 6. & 7. lib. 6. capitibus & ex 31. capite libri ultimi manifestum est.* Hinc nullâ ratione Cassianum Pelagianis cineribus aspersum existimat. Memoriam hominis malo appellare, quam fidem, neque illum aded fraudolento animo isthæc literis consignasse puto, ut tot signa Lectoris consulat credenda obruderet. Lege utrumque caput ex libro 6. à te productum, videbis ex symbolo præcisè Antiocheno Nestorium à Cassiano erroris convictum, quòd ille Antiochenæ Ecclesiæ Presbyter fuerat, antequam renunciaretur Antistes C-P. Quare ubi Cassianus symbolum Antiochenum producit ad hæreticum redarguendum, fingis eundem contrâ nescio quem Episcopum Antiochenum Pelagianum insurgere. Post exortam Pelagii hæresim federe Antiochiæ Alexander, Theodotus, & Joannes, quorum nullus Pelagianorum deliria secutus fuit. Theodotus contrâ Pelagianos Synodum celebravit; uti ex Mercatore diximus lib. 2. Hist. Pelag. cap. 4. Et licet hujus successor Joannes in Ephesinâ Synodo hæreticis patrocinari visus fuerit, eosdem tamen acriter insectatus est, de quo plura habes lib. eodem cap. 9. Ex quâ ergo officinâ Pelagianus hic tibi Antiochenorum Antistes procuditur? Hæc scribit Cassianus cap. 6. *Symbolum ergo, hæretice, cujus superius textum diximus, licet omnium Ecclesiarum sit (quia una omnium fides) peculiare tamen Antiochenæ urbis est, atque Ec-*

clesiæ,

eclesie, idest, illius, in qua tu editus, in qua instructus, in qua renatus es. Quibus designat Nestorium Germanicam in Euphratesia provincia natum, sed Antiochia sacris initiatum, unde Episcopus C. P. evasit, quod pluribus describit Theodoretus in Epistola ad Sporacium, & alibi. Sed neque cap. 31. Cassianus quicquam de illo Episcopo recitat, ibi enim Sanctum Joannem Chrysostomum eximie laudat, cujus auctoritatem Nestorio opponit.

Verum temporis iacturam facio: compendio agam adversarii ipsius testimonio usus. Scribit in praefatione ad Lectorem de Cassiani in materia de gratia opinionibus, quod illas *sanctus Prosper JURE REPELLIT, ET ERRORIS GOARGUIT.* Fuit ergo, te hoc ipsum asseverante, Sanctus Prosper Cassiani hostis, atque expugnator. Ubi ergo, quam iactas, Prosperi, ac Cassiani contra Semipelagianos militia communis? Addis lib. 2. cap. 12. num. 8. *Liquet Prosperum ab Augustini zelo incalcescente commotorem preliari stylo velitatum esse adversus Collatorem, & qua in deprehendendis, confutandisque ejus ERRORIBUS efficacissima praevalerat sagacitate &c.* Gravior, crede mihi, pugna fuit Cassianum inter & Prosperum; neque enim hic contra adversarium velites tantum emisit, sed universum triariorum robur eduxit, ac plena acie dimicavit. Si tamen non pugnam, sed velitationem certamen illud vocare mavis, Prosperi robur, ac Cassiani debilem aciem fateri, qui vel sola velitationis Prosperi impressione facta, non loco tantum motus, sed fusus, ac dissipatus nec pugnam repetere, nec vires restaurare unquam potuerit.

Tradit tamen Guesnajus, pacem Prosperum inter, ac Cassianum stabilitam, & quidem sequestro Leone Magno tum temporis Archidiacono. Etenim lib. 1. cap. 55. num. 8. & 9. scribit Sixtum Pontificem, cum exortis inter Bonifacium, & Aetium civilibus discordiis, itemque Litorio ab eodem Aetio dissidente, & huic ipsi & Albino graviter Valentiniano Augusto indignato, Romanum imperium passim a barbaris vastaretur, id consilii arripuisse, ut misso in Gallias Leone Archidiacono Apostolicae Sedis legato Duces discordes ad amicitiam revocaret, atque in Valentiniani gratiam reduceret. Addit cap. 56. Leonem legatum *plenissimis velis brevi Massiliam secundo cursu pervenisse, ac ad Cassianum veterem suum consiliarium, & amicum divertisse. Alerant, inquit num. 2. Cassiani delatores Hilarius, & Prosper, qui cum Leonem salutationis officia praestituri convenissent, & forte fortunam Cassianus quoque adesset, restatur Legatum egisse, ut mutuis colloquiis, & usu inter eos familiari congressos, discussis ultero, citroque suspicionum tenebris vocaret in lucem, eosque pacis interpretis suis commotionibus ita placaret, ac leniret, ut omnes constituta concordia, quam ipse cum omnibus haberet communem, sine querela discederent.* Nec irritam Leonis legationem fuisse, haec enim de illo affirmat num. 4. *Nec temere laudi ejus adscripseris, quod nefarii consilii, ac furoris sui poenitens Bonifacius reconciliata sibi Placidia Augusta cum Vandalis reditum in Hispaniam persuadere non posset, bello eos aggressus est, sed victus Roman venit anno 432.* Haec ille. Monui non semel praesertim lib. 2. Hist. Pelag. cap. 1. hunc Scriptorem ex fabulosis tantum conjecturis Cassiani vitam conscribatam edidisse, quibus non modo se ipsum, sed & quem laudare omni arte conatur, lectoribus deridendum exhibuit. Celebris Leonis Archidiaconi legatio contigit circa annum 439. Nam Sanctus Prosper in Chronico ad annum 440. ait: *Valentiniano*

Aug. V. & Anatolio Coss. Defuncto Xysto Episcopo quadraginta amplius diebus Romana Ecclesia sine Antistite fuit mirabili pace, atque patientia praesentiam Diaconi Leonis expectans, quem tunc inter Aetium, & Albinum amicitias redintegrantem Gallia detinebant. Postea. Igitur Leo Diaconus legatione publica accitus, & gaudenti patriae presentatus XXXXIII. Romana Ecclesia Episcopus ordinatur. Hic vero interrogatum velim Guesnajum, unde sciverit, Leone eo anno apud Massiliam existente, Cassianum adhuc in vivis fuisse, quem ante quadriennium mortem obiisse narrat Trithemius, & antea etiam defunctum Gennadius indicat? Quo auctore adeo constanter affirmat tum temporis Prosperum Massiliae procul a patria commoratum? erat enim Aquitanus. Illa igitur pax non Leonem sequestrum, sed Guesnajum architectum habuit. Imo Prosper cum non personam, sed vitia opinionum Cassiani in seclaretur, nequaquam Cassiano conciliandus erat. Pacato animo noster Doctor strinxit in Collatorem stylum, & ad praedium descendit mente pacifica, nam cum prostrigato hoste ex acie in castra reverteretur: *Nobis, inquit, Deo adjuvante sit studium quietum, modestaque patientiam odium dilectionem reddere: In fine libri contra Collatorem.*

Hunc quidem defensorem in Gallia Cassianus fortis est, sed & alterum in Hispania advocatum obtinuit. Joannes Mariana lib. de Mor. & Immort. cap. 6. haec scribit: *Video, quae a Cassiano dicta sunt, omnia de gratia certe, & libero arbitrio a viris eruditissimis nostrae aetate defendi quasi pietati consona, neque deflexa a fidei regula sancta.* Si Augustinus modo inter homines versaretur, profecto Cassiani forti invideret, quippe qui suam de praedestinatione sententiam uti *duram & divinam bonitate indignam* reprehendi animadverteret, Collatoris vero dogmata laudari tanquam non deflexa a fidei regula sancta. Certum est, Felicem IV. scriptis ad Caesarium Arelatensem literis Semipelagianorum, ac Cassiani in primis errores Apostolicae sententiae condemnasse, eaque decreta fuisse in Synodo apud Arausicam anno 529. publicata. Canone tertio, & quarto damnatur, *qui invocatione humanam gratiam Dei dicit posse conferri, itemque qui, ut a peccato purgemur, voluntatem nostram Deum expectare contendit.* Illa plane docuerat Cassianus Collat. 13. cap. 13. dicens Deum quandoque a nostro libero arbitrio quosdam conatus bonae voluntatis vel exigere, vel expectare, *ne penitus dormienti, aut inerti otio dissolutio sua dona conferre videatur.* Et cap. 12. ait: *Expectat nos Dominus, cum dicitur per Prophetam: Propterea expectat nos Dominus, ut misereatur nostri.* Canone V. damnatur, qui initium fidei, ipsumque credulitatis affectum, quo in Deum credimus, qui iustificat impium &c. *naturaliter nobis inesse dicit.* Cassiani error proscibitur dicentis cap. 11. *Sin vero gratia Dei semper inspirari bonae voluntatis principia dixerimus, quid de Zachaei fide, quid de illius in cruce Latronis pietate dicemus, qui desiderio suo vim quandam regnis caelestibus inferentes specialia vocationis monita praevenierunt.* Et cap. 14. ex modo loquendi Christi probat, fidem Cornelii Centurionis non fuisse ex gratiae dono, sed ex viribus liberi arbitrii: *Nullius enim, inquit, laudis esset, ac meriti, si id in eo Christus, quod ipse donaverat, praesulisset. Alioquin dixisset: Amen dico vobis, non dedi tantam fidem in Israel.* His contrarium definit laudata Synodus in fine: *Unde, inquit, manifestissime credendum est, quod & illius Latronis, quem Dominus ad paradisi patriam revocavit, & Cornelii Centurionis, ad quem Angelus Domini missus est,*

Et Zachari, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illa tam admirabilis fides non fuit de natura, sed divine largitatis donum. Canone VI. damnat eum, qui sine gratia Dei credentibus, volentibus, desiderantibus &c. parentibus, querentibus, pulsantibus nobis misericordiam dicit conferri divinitus. Fuit celebre Cassiani effatum lib. 12. de Instit. Coenobiorum cap. 14. ubi ait: Pronunciamus laborantibus tamen, ac desudantibus misericordiam Dei, gratiamque conferri &c. Dicimus enim secundam Salvatoris sententiam dari quidem petentibus, & aperiri pulsantibus, & a querentibus inveniri, sed petitionem, & inquisitionem, & pulsationem nostram non esse condignam, nisi misericordia Dei id, quod petimus, dederit, vel aperuerit, quod pulsamus, vel illud, quod querimus, fecerit inveniri. Praesto est namque occasione sibi tantummodo a nobis bona voluntatis oblata, ad haec omnia conferenda. Ita petere, pulsare, querere occasiones a nobismet viribus liberi arbitrii oblatas nuncupat. Canone VII. nihil boni sine gratia fieri posse determinatur, quae sententia etiam canone XXII. his verbis asseritur: Nemo habet de sua nisi mendacium, & peccatum. Contrarium plane docuerat Cassianus cap. 12. collationis citatae: Nec enim, inquit, talem Deus hominem fecisse credendus est, qui nec velit unquam, nec possit bonum: alioquin nec liberum ei permisit arbitrium, si ei tantummodo malum ut velit, & possit, bonum vero a semetipso nec velle, nec posse concessit. Canone VIII. Si quis, inquit Patres, alios misericordiam, alios vero per liberum arbitrium (quod in omnibus, qui de pravariatione primi hominis nati sunt, constat esse vitiatum) ad gratiam baptismi posse venire contendit, a recta fide probatur alienus. Damnatur hic famosum illud Cassiani effatum cap. 17. Deum aliorum esse Salvatorem, aliorum etiam susceptorem: In eo enim, inquit, quod prior advoceat, & ignorantes nos, atque invitos attrahit ad salutem protector, atque Salvator noster est. In eo autem, quod annitentibus nobis opem ferre, refugientesque suscipere, ac munire conseruit, susceptor, ac refugium nominatur. Contra quam Collatoris distinctionem pluribus invenitur Sanctus Prosper. Post hoc vero octo canones, quibus diversi Semipelagianorum errores configuntur, plurimae sententiae ad verbum ex Sancti Augustini libris excerptae adjunguntur, de quibus in Historia Pelagianam differimus: sufficere hic illa tantum adduxisse, quibus Cassiani doctrina palam damnata esse intelligatur, ut jam penitus falsum sit, quod Mariana ex aliorum forte sententia dixit, Cassiani dogmata de gratia, & libero arbitrio non esse deflexa a fidei regula sancta: sunt enim citra ullam dubitationem haeretica post Arausiana decreta.

Sed Massilienses quoque Semipelagiani Joannis Cassiani, qui Massiliae confederat, discipuli, ac sectatores egregium advocatum sortiti sunt Rodericum de Arriaga, qui eisdem ex ignorantia invincibili in errores lapsos asseruit, cuius verba praecedere debet testimonium Sancti Prosperi de Massiliensibus iisdem loquentis, quod Recentior ille praeposteram prorsus explicatione interpretatur. Haec Aquitanus Doctor, ad suum Augustinum scripsit: Illud etiam qualiter diluatur, quasumus patienter insipientiam nostram ferendo demonstrare, quod retractatis priorum de hac re opinionibus, penes omnium par invenitur, & una sententia, quae propositum, & praedestinationem Dei secundum praesentiam receperunt. Arriaga tomo 1. in 1. partem disp. 36. num. 11. hocce scholion laudatis Prosperi verbis affigit: Nominis priorum, & antiquiorum, de quibus Prosper, non intelligi Sanctos Pa-

tres, sed Massilienses aliquos Episcopos, & viros moribus, & pietate insignes invincibiliter tamen, ut puto de multis, Semipelagianos. Quot verba, tot errata. In primis falsum est, nomine priorum non intelligi Sanctos Patres, quod ipsemet Annatus irridens disp. 4. defenf. scient. med. num. 80. exclamavit: Appellanda est adversarii fides, qui quod Prosper Catholicis scriptoribus attribuit, dictum putat de Semipelagianis. Perspicua sunt Prosperi verba. Semipelagiani suas opiniones, teste Prospero, vetustate defendebant, dictitantes Augustinum nova docere, ac Patribus inaudita. Hoc pacto Prosperi dictum intellexit Augustinus lib. de Praedest. SS. cap. 14. inquit: Si huius ergo sententia defensionem ex divinorum eloquiorum nos praecedentibus Catholicis tractatoribus promerem, profecto hi fratres, pro quibus nunc agimus, acquiescerent, hoc enim significasti literis vestris. Alterum Arriaga erratum capitale est, dum suos hocce Massilienses Episcopos excusare conatus, eos invincibiliter Semipelagianos finxit. Clara ac perspicua sunt Prosperi verba in laudata Epistola: Obstinatorem suam vetustate defendunt. Cum Massiliae lites de divina gratia, ac libero arbitrio inerudescerent, nonnullis Augustino, pluribus Cassiano faventibus, allatus est Massiliae liber Sancti Doctoris de Correctione, & Gratia. Tunc putavimus, inquit Prosper, omnes querelas resistentium sopiendas, quae a universis questionibus, de quibus consulenda erat Sanctitas tua, tam plene illic, absoluteque responsum est, quasi hoc specialiter studueris, ut quae apud nos erant turbata, componeres. Porro hoc libro recensito sicuti Augustiniani longe, ut idem ait intelligentiores evalesse, ita qui persuasioni sua impediabantur obscuro, aversos, quam fuerant, receperunt. Cum vero ex Augustini doctrina illo tempore errores Prosper, ac collega vellicarent, obstinationem suam vetustate defendebant. Addit: Eo postmodum, pernicia tota descendit. Itane qui illata ex Augustini libro plurimam luce oculos obstinatissime claudunt, ne videant, qui obstinati, & perversi in opinionibus suis perdurant, qui Prosperi, atque Hilarii disputationes audiunt, invincibiliter verum ignorasse dicentur? Audi Prosperum haec ad Augustinum scribentem: Cum contra eos scripta beati rudinis tua validissima, & innumeris testimoniis divinarum scripturarum instructa proferimus, ac secundum formam disputationum tuarum aliquid etiam ipsi, quo concludantur, adstruimus, obstinationem suam vetustate defendunt. Et haec tot disputationibus instructos, tot Augustini libris edoctos invincibili ignorantia laborasse autumabis? Semipelagianos bona ingenia dixit Augustinus cap. 20. de Praedest. SS. nec despicienda ingenia. Prosper initio libri contra Collatorem. Fuere viri doctissimi, & sapientissimi Cassianus, Hilarius, Faustus, Vincentius Lerinensis, aliique, ut in Pelagianam Historiam dictum est. Et haec quidem in una Prosperi periodo explicanda Arriaga errata sunt. Franciscus Oviedo 1. 2. tract. 9. cont. 1. pun. 4. num. 76. illa verba Prosperi, retractatis priorum de hac re opinionibus ita interpretatur: Quibus verbis, ait, asserit Prosper, jam plures ex Massiliensibus priores opiniones retractasse. Non ita est: scribit Prosper, retractatis, hoc est, relectis, seu recensitis Patrum opinionibus, unam ex Semipelagianorum opinionem omnium sententiam repertam, nempe praedestinationem praesentiam dirigere. Profecto dixisset Prosper: Retractatis prioribus de hac re opinionibus, si ut perperam Oviedo intellexit, Massilienses priores opiniones retractassent. Verum Retractatis, inquit, priorum de hac re opinionibus, neque enim illi

majorum suorum Semipelagianorum opiniones retractare poterant, cum eo tantum tempore Semipelagiani in Galliis primitus apparuerint. Imò si verbum illud ita accipiendum esset, quasi Massilienses prioris opinionis palinodiam cecinissent, non asseruisset Prosper, *jam plures ex Massiliensibus*, ut perperam Orviedus accepit, sed omnes priores opiniones retractasse, nam aperte ait: *Retractatis priorum de hac re opinionibus, penè omnium par invenitur, & una sententia, quæ propositum, & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt.*

CAPUT III.

Faustus alter Semi-Pelagianorum Princeps defenditur à Recentioribus; Sancti Patres Fausti damnatores ab eisdem improbat, & hæreseos falsò accusati.

SEMIPELAGIANÆ REIPUBLICÆ principatum post Cassianum tenuit Faustus ex Abbate Lerinens Rejenfis Episcopus, de quo plura in Pelagianâ Historiâ. At Recentiores, qui pro Origene Pelagianâ erroris Principe, ita illum dixit Hieronymus, apologias cudere ausi sunt, Faustum etiam Semipelagianorum antesignanum ut ait Petavius tomo 1. Dogmatum Theol. lib. 9. cap. 2. *Semipelagianorum Coryphæum*, ut illum nuncupavit Baronius tomo 6. ad annum 490. totis viribus defendere conati sunt. Jacobus Sirmondus de Ecclesiasticâ antiquitate benemeritus effecit ætate sociorum litigiis sese immiscens pro Fausto in Historiâ Prædestinationis apologiam satis prolixam concinnavit, hæc statim cap. 3. præfatus: *Admonet hoc loco studium veritatis, amorque innocentie, ut Fausti Rejenfis vicem doleamus, sanctoque, & clari nominis Antistiti reverentiam, quæ fas est, deprecemur &c. Faustum hunc, inquam, quis æquo animo ferat, librorum nunc istorum nomine, quod Prædestinationum in his errores ex Synodi sententiâ refellerit, vexari passim à multis, traducique tanquam hæreticum? Idque auctore, quod dissimulare non possunt, ac duce Joanne Maxentio Scythâ Monacho ex eorum numero, qui Eutychis hæresim clam foventes Synodum Chalcedonensem adversus Hormisdam, ejusque Legatos occultis artibus impetebant. Doluit quoque Sirmondi sodalem Ludovicum Cellotium, altera meritum modò Faustum ab adversariis vexari: Lib. 2. Hist. Gotteschalei cap. 4. §. unico, ubi Joannes Maxentius Eutychianus, & Monachorum Eutychianorum Patronus ignominie causâ dicitur. Quid de Fausti doctrinâ, & sanctitate dicendum sit in Historiâ Pelagianâ nobis descriptâ abundè patet; neque enim ex morum integritate doctrinæ veritas adstruitur, neque ex doctrinæ erroribus morum sanctitas vexanda est, in quo plerique excessere. Sirmondus veritate cogente fatetur, quod Faustus circa initium fidei, & alia plus aliquanto tribuere, visus est, quàm par erat. Noluit dicere, tribuisse, sed visum tribuere, cum tamen id sole clarius sit, additque ita illum sapuisse, quando ita loqui fas fuit. Quod sanè verissimum puto. Nimio tamen bonus ille senex ergà suum Faustum studio abreptus Sanctorum Patrum, & antiquorum testimonia, quibus Fausti auctoritas penitus deprimitur, partim negat, partim arguit, ut pluribus hominis apologia nobis hic rejicienda sit. Ut verò Petrus Halloix supra dejecta Patrum capita suum Origene Pelagianæ erroris Principem appollere tentavit, ac Synodum V. mille disteriis impetuit; ita etiam Sir-*

mondus Semipelagianorum Principem Faustum propugnans Patrum judicia explosit, ac Præfatum sanctissimorum Synodum in suspensionem hæreseos vocare non dubitavit.

Itaque ille in primis Joannem Maxentium carpit, vocans eundem hominem amentem, ejusdem in Faustum objectiones fallaces. At non hoc fuit sapientissimorum de Maxentio judicium. Sanctus Fulgentius initio libri 1. de Veritate prædestinationis, & gratiæ ita Joannem Maxentium, ejusque syncellitam Venerium alloquitur: *Deo gratias ago, Sancti fratres Joannes Presbyter, & Veneri Diacone, ejus ope tales estis, ut pro gratiâ, quâ salvamur, magno spiritu, & fervore certetis.* Et Synodus sanctorum Episcoporum pro fidei defensione apud Sardiniam exultantium ejusdem Maxentii, ac sociorum fidem commendavit. Cardinalis Bellarminus in libro de Script. Eccl. ad annum 520. ait: *Joannes Maxentius Faustum, & Pelagianos egregiè refellit ex libris S. Augustini.* Veniat huic suppar Cardinalis Baronius, qui tomo 6. ad annum 490. hæc scripsit: *Quinam autem colligantur ex Fausti duobus libris illis errores scripti S. Augustini, & sententiæ Catholicae adversantes, tu vide illos collectos à Maxentio in responsione ad Hormisdam Pontificem, ubi in pluribus Faustus declaratur hæreticus.* At clamat Sirmondus: *Maxentii porò in Faustum objectiones fallaces, & minime sincere multorum judicio habitas esse quis nescit? Quinam sint isti multi, non insinuat, certè illorum multorum judicio insignes illi purpurati non steterè. Multos dixit, qui nec pauci fuere, sed vix unus, & alter. Audiat Sirmondus summus sæ Societatis Theologos, quibus, ubi de Theologicâ re disputatio sit, & ipse summus historicus assurgat. Franciscus Suarez proleg. 5. de Grat. cap. 5. §. De Fausto, hæc scribit: *Maximè verò contrà illos libros Fausti invehitur Joannes Maxentius in responsione ad epistolam Hormisdæ Papa ad Possessorem sub finem, ubi assumit onus probandi illos libros esse hæreticos, idque lædè ostendit eo ferè modo, quo nos statim idem prælabimus.* Magnus vir in Fausto oppugnando Maxentii vestigiis inhæsit. Gabriel Valquez & ipse pro Maxentio testimonium dicit 1. 2. disp. 199. cap. 3. *Sententiæ Petri, & Joannis Maxentii tam in materiâ de gratiâ, & libero arbitrio, quàm in damnandis libris Fausti magni momenti esse debet.* Sed haud opus habet Maxentius ullo suffragio, neque enim ipse inibi argumenta quædam contrà Faustum effingit, undè minds sincere, & fallaces ejusdem contrà Faustum objectiones dici possint, sed per antithesim testimonia Sancti Augustini, & Fausti hinc indè producit, *ut cum in brevi, inquit Maxentius, collata ad invicem com. varia sibi videntur fuerint, evidenter clareat libros Fausti esse hæreticos.* Qui verò Faustum eadem cum Augustino docuisse contenderet, procul hinc Anticyras ablegandus esset. Sed non unus, neque primus Fausti libros Maxentius damnavit, nam superiori sæculo, ut dicemus, Sanctus Gelasius Papa eosdem proferipserat, & Synodus Africanorum Patrum apud Sardiniam in Epistolâ ad eundem Maxentium Archimandritam, quam primus ipse Sirmondus, nondum apologiam pro Fausto meditatus, in lucem emisit, pronuntiavit memorati Fausti commenta veritatis contraria, Catholicae fidei penitus inimica. Cap. 18.*

Quid hic ageret eruditus apologeta? quò evadet quem clypeum Africano telo objicit? Illæ Synodi censuram nè pili quidem fecit, hæc ipsa vociferatus: *Difficile non erat, ab Afris id sperare, apud quos nata, ut dictum est, Prædestinationum hæresis in multorum*

alibet

ad huc mentibus habebat. O dictum non ferendum! Ne Faustii liber hæreseos incusetur, hæreticos aude appellare Episcopos Africanos, qui pro tuenda fide à Trasamundo Ariano in exilium egesti fuerant? ut hominem liberes, integrum doctissimorum, ac sapientissimorum Patrum Senatam damnas? ne Fausto erroris nota inuratur, universa Africa Catholica in hæresis suspicionem adducitur? Olim quidem vivente Augustino nonnulli Adrumetini Monachi plus justo, ut scribis, gratiæ tribuere, sed intrâ illorum claustra vix natus error Augustini operâ extinctus fuit, & si qui postea eâ vesaniâ, morboque correpti fuere, è plebe, non ex Episcopis illis sanctissimis, ac doctissimis fuisse dicendi sunt, ad quos veluti ad oracula ex universo Orbe literæ consultantium volitabant. Illi quidem de S. Fulgentio hæc scripsere: *Adversus duos libros Fausti Galli septem libros edidit, quos cum recensueritis, agnosceatis protinus, quemadmodum memorati Galli commenta veritati contraria, Catholicae fidei penitus inimica, discussio prodidit, ratio manifesta convicit, auctoritas divina compressit, & præcedentium Patrum consona prorsus attestatio confutavit.* Quid de isto Fulgentio dices Sirmonde, itane Prædestinarianâ illum quoque peste astatum asseverabis? Hic Faustii dogmata probavit esse *veritati contraria, Catholicae fidei penitus inimica.* Ille tamen Fulgentius Monimus amicum à Prædestinariano errore, in quem inclinabat, revocavit integro eâ de re eidem inscripto volumine. At si Fulgentium absolvit, & socii etiam Episcopi omni prorsus Prædestinarianæ hæresis suspicionem tibi liberandi sunt, qui non jam meâ advocacy indigent, sed tenet falsitatis convincunt in eâ ipsâ Epistolâ, quam ipse posteris publicasti. Prædestinarianorum, ut ex Araucano contendis, effectum erat: *Aiquos ad malum divinâ potestate prædestinatos esse.* Hanc verò hæresim Patres Africani Faustii damnatores cap. 11. laudatâ Epistolâ his rejiciunt: *Cum in utroque vase faciendo figuli cognoverit potestatem, in vase honoris indebitam gratiam Dei miserantis intelligat, & in vase contumeliæ debitum iudicium Dei obdurantis, idest deserentis agnoscat. Deus autem obdurare dicitur, non quia ad iniquitatem compellit, sed cum ab iniquitate non eripit, quod, quia iustus est, iuste facit.* Damnant clarè, sine luctu, evidentissimè dicentes, *Deum ad iniquitatem compellere.* Et hos Iudices Prædestinariani erroris damnatores Prædestinarianæ hæreseos Sirmondus insinuat?

Pergit idem Faustum defendere. *Callidum, inquit, præterea, & subdolum Faustii sermonem ajunt fuisse, Pelagianæ pravitati consentientem, detectum, convictumque à Fulgentio, ab Avito, & ab aliis.* Quid hic apertius, veriusque pro Fausto responderi queat, quam solemne illud Faustii ipsius, non ita est. Negat Faustum callidum, ac subdolum fuisse, Pelagianæ pravitati consentientem, & à Fulgentio convictum. Oppono testem locupletissimum, antiquissimum Ecclesiæ Patrem Sanctum Isidorum hæc in catalogo Illust. Script. cap. 14. de Fulgentio narrantem: *scripsit multa, ex quibus legitur de gratiâ Dei, & libero arbitrio libros responsionum septem, in quibus Fausto Gallio Rgiensis urbis Episcopo Pelagianæ pravitati consentienti respondens, obicitur ejus profundam destruere calliditatem.* Socium amicè monentem Valsquium submitto; *Cum verò, inquit, Isidorus vir doctus, & antiquus dicat, Fulgentium septem libros illos contra Faustum de gratiâ, & libero arbitrio scripsisse, quis audeat dicere, eum ex suo cerebro, aut sine fundamento id excogitasse?* Disput. cit. numer. 14.

Habes ex Isidoro Faustii profundam calliditatem, eundem Pelagianis consentientem, convictumque à Fulgentio. At reclamatione, *non extare libros Fulgentii.* Extat tamen, qui eosdem legit, Isidori testimonium. Forsitan in eâ sententiâ Sirmondus fuit, ut existimaret, à Prædestinariano quopiam septem eos contra Faustum libros sub Fulgentii nomine emissos? At de viro tantæ eruditionis hæc commenta suspicari non licet. Interim audiatur testis non modò Fulgentii coætaneus, sed Syncellus, qui ejusdem Episcopi gelta literis mandavit; hæc de magistro tradit: *Ita erat notior omnibus gentibus, ut duo libri, quos Faustus Episcopus Galliarum contra gratiam subdolo sermone composuit, favens occultè Pelagianis, sed Catholicis tamen videri volens, Constantinopoli offensi à pluribus fratribus ad B. Fulgentium probandum dirigerentur, quibus, ne occultum serperet virus, septem libris ipse respondit, plus laborans exponere, quam convincere; quia dubios sermones ejus exponere, hoc erat, delirantis argumenta convincere.* Magnus planè hujus operis labor mercedem debitam citò suscepit. Lib. de Vita Fulgentii cap. 28. Habes Faustum subdoli sermonis, occultè Pelagianis faventem, & delira item, ac septem insuper libris à Fulgentio confutatum. Planè Isidoro consonat Fulgentii Syncellus. Sed & Synodus Sardinienfis, cujus magna pars Fulgentius erat, in literis Synodicis superius productis ait: *Unus ex nobis &c. adversus duos libros Faustii Galli septem libros edidit.* Nolo repetere quæ sequuntur, ne Lectori fastidium ingeram. Dum in his versor, subit animum gravis illa exprobratio, quâ olim Sanctus Doctor contra Julianum usus fuit lib. 1. cap. 7. ubi ait: *Malem sic ut Polemo luxuriæ coronis sensim capite detrahis, eisque abiectis, manum pallio subdidit, os, & vultum formavit ad verecundiam, ad extremum se illi, ad quem deridendum venerat, discipulum tradidit, sic & tu loquentibus tibi tot venerabilibus viris &c. tanquam coronas ebriosorum abieceres laudes Pelagianorum, quibus tanquam magnus eorum defensor extolleris, & stylum, ut mitius dixerim, contumeliosum non tanquam pallio pudoris absconderes, sed tanquam manu emendatiore confringeres.*

Sed quale Apostolicæ Sedis de Faustii libris iudicium fuerit, videndum est, ac Sirmondi apologia confutanda. In Romanâ Synodo coram Sancto Gelasio Papâ celebratâ, actum est de libris recipiendis, abjiciendisve; porro inter libros à Romanâ Ecclesiâ rejectos libri Faustii Rejenfis recensiti sunt, iidemque hæc sententiâ confixi: *Opuscula Faustii Rbgiensis Galliarum apocrypha.* Cum verò sequenti sæculo de eisdem libris S. Hormisdas à Possessore Episcopo consultus fuisset, hocce responsum dedit: *Hi verò, inquit, quos de Faustii cujusdam Galli Antistitiis dictis consuluisse literis indicastis, id sibi responsum habeant, ni que illum recipi, neque quem quem, quos in auctoritatem Patrum non recipit examen Catholice fidei, aut Ecclesiasticæ Disciplinæ, ambiguitatem posse gignere, aut religiosi præjudicium comparare.* Legit ista Sirmondus, & non modò probavit, verum etiam ut eadem prorsus ratione de Faustii libris cæteri judicarent, optavit; hæc enim scribit. *Si de Faustii libris decernendum est, nè supra Sedem Apostolicam, Gelasiumque, & Hormisdam sapere velint, quibus satis fuit non primè illos auctoritatis, hoc est apocryphos dicere, non hæreticos.* Quid ais Sirmonde? Faustii libros non esse dicendos hæreticos? Quid de Synodi Araucanæ decretis à Romano Pontifice dictatis sentiendum putas? His certè, ut tu quoque fateris, Semipelagianorum errores

damnantur, & præcipue Faustus Semipelagianorum Coryphæi, qui te quoque teste, circa initium fidei, & alia plus aliquanto tribuere visus est, quam par erat. Ita-ne verò libros continentes errores à Synodis, & Romanâ Sede damnatos hæreticos negabis? At illud etiam interpretamentum, quo libros illos apocryphos hoc est non primæ auctoritatis pronuntiatis, esse dicis, quàm falsum sit, nemo non videat. Gelasius hoc nigrum thesaurum Hæreticorum libris præfigit: *Opuscula Joviniani, & Galli apocrypha. Opuscula Montani, Priscille, & Maximille apocrypha. Opuscula omnia Faustii Manichæi apocrypha.* Et post nonnullos alios eodem prorsus modo Faustum damnans ait: *Opuscula Faustii Rbergensis Galliarum apocrypha.* Quare Sirmondo interprete Montani, Faustii Manichæi, ac Joviniani libri non erant hæretici, sed tantum non primæ auctoritatis. Cavendum ne unâ cum Fausto pessimi etiam Hæretici excusentur. Gelasius antequam indicem illum librorum, quos Ecclesia rejicit, contexat, antè catalogum librorum damnatorum hæc præfatur: *Cætera, quæ ab hæreticis, sive Schismaticis conscripta, vel prædicata sunt, nullatenus recipit Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia, & quibus pauca, quæ ad memoriam venerunt, & à Catholicis vitanda sunt, credimus esse subdenda.* Et statim incipiens à Conciliabulo Ariminensi à Constantio Ariano congregato damnatorum librorum indicem subnectit, quos inter Faustii Rejenis opuscula numerat, quæ Gelasio judicante, *nilatenus recipit Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia, & à Catholicis vitanda sunt.* Hocine est non primæ, an potius nullius esse auctoritatis? Scio apocryphos eos libros censeri, qui incerti auctoris sunt, aut nondum auctoritate Ecclesiæ confirmati, sed ibi Pontifex eo nomine illos libros etiam damnat, qui rectam aliâs doctrinam immistis erroribus deturpant. Sed neque mitius Hormisdas de Faustii libris iudicavit; nam apertè statuit Faustum non recipi in numerum Patrum, quos ut magistros sanæ doctrinæ Orthodoxi venerantur. Scribit ab Ecclesiâ librorum recipiendorum numerum statutum; ac de quibusdam aliis censet, legi posse, ut fugiantur illorum errores; *Nec vitio, inquit, dari potest, posse quod fugias, atque adeò non legentes incongrua in culpam veniunt, sed sequentes.* His Faustum adnumerat dicens, quod *illum in auctoritatem Patrum non recipit exam in Catholica fidei.* Errat igitur, teste Hormisdâ, Faustus circa fidem. Quare Pontifex reprobato Fausto ex Sancti Augustini libris ad Hilarium, & Prosperum, Ecclesiæ doctrinam de gratiâ, & libero arbitrio petendam dixit, quod Catholicum gregem à noxiis pastuis ad saluberrima prata revocaret.

Hucusque dicta in summam redigo. Faustii vicem dolet Sirmondus, quod tradatur *tanquam hæreticus.* At nos de Sirmondo querimus, quod Sanctos Patres Africanos Prædestinarianâ hæresis insinulavit. Idem Maxentii contra Faustum objectiones non successas, & fallaces accusat. At Bellarminus egregiè Faustum à Maxentio confutatam testatur. Sirmondus cum Jappero nec sine honore Catholice Ecclesiæ Doctorem Faustii nominat. At Sanctus Hormisdas Papa scribit, quod Faustum *in auctoritatem Patrum non recipit exam in Catholica fidei.* Idem libros Faustii non primæ auctoritatis tantum declaratos esse contendit. At in illis Faustum *subdoli sermonis, Pelagianis consentientem, delirantem, Catholice fidei penitus inimica docentem veteris Ecclesiæ Scriptores, ac Patres iudicant.* Quare jurè optimo Cardinalis Baronius tomo 6. ad

annum 490. hæc scripsit: *Non est quidem, ut pro Fausto aliqua possit in ejus defensionem, vel excusationem apologia elaborari, quem constat in diverso Orbe Catholico impugnatum.* Et enim in Occidente Casarius, & Avitus doctissimi, atque sanctissimi in Galliâ Episcopi adversariis eum scriptis exagitarunt; Eundemque in Africa Sanctus Fulgentius Ruspensis Episcopus septem libris vehementissimè impugnavit &c. Sed qui præstant his omnibus Ecclæ, atque Gelasius Romani Pontificis eadem Faustii scripta rejecerunt, ut planè universum Occidentem Orbem in eosdem Faustii libros insurrexisset, eosdemque oppugnasse certum sit. In Oriente verò non unus dumtaxat, quem refert Azo, Joannes Presbyter Antiochenus eos Faustii libros refellit, sed Orthodoxi ferè omnes. Hæc quidem fusiùs in Historiâ Pelagianâ prosecuti sumus. In eadem Baronii sententiam Vasquez pedibus ivit in laudatâ disputatione 199. num. 17. scribens: *Eccè jam scripta Faustii de gratiâ, & libero arbitrio in Galliis, in Oriente, & in Africa tanquam veræ fidei dissentanea improbatâ, & notatâ, ut deinde nullus audeat apologiam pro Fausto contra communem sensum Patrum elaborare.* Verum illam elaboravit Jacobus Sirmondus, quod Prædestinarianâ hæresis oppugnatore aliquid auctoritatis adderet. Faustus tamen totus quantum est, Semipelagianus apparet, ut etiam Africanus, Gennadius, alique antiquiores, qui Sancti Augustini sententiam de gratiâ prædestinatione insectantes, Prædestinatorum nomine eandem infamare conati sunt.

CAPITULUM IV.

Gennadius Massiliensis Semi-Pelagianus à Recentioribus excusatur.

Post Cassianum, ejusque doctrinam de gratiâ, & libero arbitrio tunc non deflexam à fidei regulâ Sanctâ commendatam; post Faustii libros non hæreticos defensos, quos tamen Semipelagianorum Magistros fuisse clariùs constat, quàm ut illis quorumcumque hominum præstigiis eludi possit; post Massilienses ob ignorantiam invincibilem excusatos; tertius Semipelagianæ scholæ professor à Recentioribus defenditur Gennadius Massiliensis. Hunc fuisse Semipelagianum lib. 2. Historiæ Pelagianæ cap. 16. ostendimus, ejus dicti duos hic tantum testes advocabo omni exceptione majores, Baronium, & Bellarminum. Ille tomo 4. ad annum 388. ait: *Hæc Gennadius qui ergâ Pelagianos propensior tribuit falsus auctor Evangelio signa, atque prodigia.* Ille vero lib. de Script. Ecclæ V. Gennadius ait: *Scriptis etiam librum de viris illustribus, in quo suspicionem non parvam reliquit sua non rectæ fidei; laudavit enim Cassianum, & Faustum, qui Semipelagiani fuerunt, & S. Prosperum de predestinatione, qui pro gratiâ Dei contra Pelagium fortissimè ut micavit.* Faustii certè Semipelagiani volumen de Gratia, & libero arbitrio ab Ecclesiâ, & Patribus damnatum vocavit opus egregium. Idem dogmata de gratiâ à Cassiano concinnata, tanquam salutaria probata esse Ecclesiæ pronuntiavit. Hieronymum vocat obrectatorem, & æmulationis stimulis incitatum. Addit Augustinum, quod multa scripsit, effraße, quæ diffusius loco citato prosecuti sumus. Cæterum & hic Semipelagianus ex Imium Patrum sortitus est. Te-ne appellabo, Recentiorum sapientissime, qui cum summâ doctrinâ summâ quoque modestiâ conjunctâ, Sanctis Patribus, ac Augustino præsertim honorem semper detulisti, nec tibi contra eundem, licet tam multa

multa scriberes, verbum ullum unquam minus Augustino honorificum excidit? Tuæ erga Augustinum reverentiæ detur, ne in hæc invidiæ, ut obii- cient, plena designato nomine conjiciaris. Hæc proleg. 5. de Grat. cap. 5. num. 36. Semipelagianismi no- tam procul à Gennadio pluribus amovere conatus concludit: *Fieri ergo potest, ut ea, quæ de Cassiano, & Fausto scripsit non per errorem in doctrinâ, sed per ignorantiam facti dixerit.* Annatus verò lib. 7. sui Aug. cap. 2. §. 1. Ego verò, inquit, non excuso, nec probò, quod de illo dicitur, *nimi propensionem habui se nimiam erga defensores Semipelagianismi, & ab eis impugnat oribus Augustino, & Prospero aversionem.* Itane, quod de illo dicitur, inquis? quasi id incerta fama vulgaverit, & non potius hoc ipsum suis in scriptis clarè ostenderit, quæ tu quoque legisti, certè legere debuisti, de divinâ gratiâ scripturus.

Cum Cassianus, ac collegæ Massilienses Augustini doctrinam carperent, Prosper, & Hilarius ex Galliâ Romam profecti, rem Pontifici Cœlestino detu- ere, qui de Augustini famâ sollicitus literas statim ad Galliæ Episcopos dedit, in quibus dolere se si- gnificavit, quòd nescio quibus Presbyteris illic impu- nè liceret, Augustino erroris notam inurere. Cap. 1. Ibidem etiam Prosperum, & Hilarium commendat, quorum, inquit, *circâ Deum sollicitudo laudanda est.* Capite verò 2. quod & ultimum illius epistolæ est, quicquid alii vulgò arbitrati sint, eximâ laudum assertionem Sanctum Augustinum exornat, dicens con- trà ejusdem calumniatores: *Undè resistendum talibus, quos malè crescere videmus.* Quæ igitur fieri potuit, ut Gennadius & ipse Massiliensis, qui eodem sæculo paulò post Prosperum floruit, hoc celebre Cœlestini decretum ignoraverit? Sanè Sanctus Prosper initio li- bri contra Collatorem protestatur, se scribere con- trà Cassianum, quem licet non nominet, ex libro ejus- dem, quem sibi impugnandum dicit, evideriter il- lum designat. At cap. 42. asserit à Cœlestino Pontifi- ce Cassianum cum sociis acriter reprehensum fuisse: *Per hunc virum inquit, nempe Cœlestinum intrâ Gal- lias istis ipsis, qui Sanctæ mem. Augustini scripta repre- hendunt, maleloquentia est adempta libertas, quando consultantium (quo nomine se, & Hilarium indicat) actione susceptâ, & Librorum, qui errantibus displacant, pietate laudatâ, quid oporteret de eorum auctoritate senti- ri, sancto manifestavit eloquio &c.* Et recitâto cele- bri illo Cœlestini de Augustino elogio ait: *Contra istam clarissimam laudationis tubam, contra istam sacra- issimi testimonii dignitatem audeat quisquam malignæ in- terpretationis murmur emittere.* Ergone Gennadium fedulum literarum, ac Librorum collectorem Cœle- stini epistolam ad suos Massilienses datam ignorasse arbitrabimur? Apagè à Gennadio hanc ignorantiam fa- cti. Profectò ille fatetur, se Prosperi librum contra Cassianum legisse: hæc enim scribit cap. 84. de Scri- ptoribus illustribus, ubi de Prospero agit: *Legi & li- brum adversus opuscula sub personâ Cassiani, quæ Eccle- sia Dei salutaria probat, ille infamat nociva.* Itaque Gen- nadius in cap. 42. libri Prosperi notavit, istum de Cœ- lestino scribere: *Per hunc virum intrâ Gallias istis ipsis, qui S. mem. Augustini dicta reprehendunt, maleloquen-*

tia est adempta libertas. At quinam isti fuerunt? Cassianus, inquit, & cum eo aliqui ejusdem ordinis presbyteri: Pro- legom. 5. cap. 6. num. 7. Quare Gennadius ex libro Prosperi cognovit à Cœlestino Cassiani, & iociorum temeritatem reprehensam, quæ contra Sancti Augusti- ni doctrinam insolenter iniuræ erant; cognovit Prosperi pro Augustino legationem susceptam, & à Romano Pontifice laudatam; cognovit ex Cœlesti- ni elogio ibidem inserto, Augustinum nec unquam sinistrae suspicionis rumore aspersum. His tamen om- nibus probè cognovitis Gennadius sanam Cassiani doc- trinam, Prosperi um infamatorem, Augustinum in multiloquio errantem blaterare non extimuit.

Gennadius malè animatus fuit erga Augustinum, & Hieronymum, quos soli errantes odere. De Sancto Augustino scribit cap. 38. *Error illius se non multo, ut dixi, contrarius, lucè à h. stium exaggeratus, necdum hæresis quæstionem dedit.* Qualis iste error Augustini lucè hostium exaggeratus à Gennadio perperam in- telligitur diximus lib. 2. Hist. Pelag. cap. 16. Idem Hieronymo longè iniquior fuit. Scimus hunc Sanctum Doctorem graves cum Rufino inimicitias con- traxisse, de quibus superius egimus; at Gennadius palam Rufino contra Hieronymum astipulatus est: nam in laudato libro de Illustribus Scriptoribus cap. 17. ait: *Rufinus Aquileiensis Ecclesiæ Presbyter non mi- nima pars fuit Ecclesiæ Doctorem.* At Sanctus Anastasius Papa non eo in pretio habuit Rufinum; in Epistolâ e- nim ad Joannem Hierosolymitanum Rufinum prorsus se nihil facere hæc ostendit: *Illi tamen, inquit, scire cupio, Rufinum ita haberi à nostris partibus alienum, ut quid agat, ubi sit, nescire cupiamus. Ipse denique vide- rit, ubi possit absolvi.* Laudans verò Gennadius duas Rufini invectivas contra Hieronymum ita scribit: *Sed & obrectatori opusculorum suorum respondit duobus voluminibus, arguens, & convincens se Dei intuitu, & Ecclesiæ utilitate auxiliante Domino ingenium agitavisse, illum verò emulationis stimulo incitatum, ad ob- loquium stylum vertisse.* Ob hanc censuram pessimè audivit Gennadius, carpit enim Hieronymum uti oblocutorem, obrectatorem, atque emulationis æ- stro percitum. Origenis verò libros Peri-archon ve- luti utilitati Ecclesiæ à Rufino translatos (nam hos Rufini labores Hieronymus detestatus est) affirma- vit. Ex his mihi certum est, Gennadium scripsisse illum catalogum antè Synodum Romanam sub Gela- sio celebratam, nam in eâ Synodo pro Hieronymo contra Rufinum sententia dicta est in hæc planè ver- ba: *Rufinus vir religiosus plurimos Ecclesiæ operis edidit libros, nonnullas etiam scripturas interpretatus est. Sed quoniam B. Hieronymus cum in al. quibus de ar- bitrii libertate notavit, illa sentimus, quæ prædictum B. Hieronymum sentire cognoscimus.* Quæ si Gennadius legisset, nequaquam contra Hieronymum pronuncias- set, neque Prosperi opus contra Collatorem damna- set, illud enim à Gelasio in illâ Synodo approbatum fuit, rejectis Cassiani, & Fausti opusculis, quæ Gen- nadius laudat. Atque hæc dissertatio nostra adversus novos Origenis, Theodori, ac Juliani Pelagianor- um, nec non Cassiani, Fausti, ac Gennadii Semi- pelagianorum defensores finem sortiatur.